Svenska kyrkan

Förord

I begynnelsen var Ordet, och Ordet var hos Gud, och Ordet var Gud… Och Ordet blev kött och tog sin boning hos oss. Joh 1:1, 14

Nya testamentets ärende är det glada budskapet om Jesus Kristus. Med evangelisten Johannes ord handlar det om Ordet som blev kött och tog sin boning hos oss.

Femhundra år efter att den första svenska översättningen av Nya testamentet trycktes presenteras nu Bibelsällskapets översättning 2026. Arbetet omfattar Nya testamentet som här ges ut separat, i likhet med 1526 års utgåva.

Nya testamentet utgör en samling texter med Jesus Kristus i centrum. Det inleds av de fyra evangelierna, som berättar om hans liv och gärning. Därefter följer Apostlagärningarna, där de första kristna församlingarnas framväxt runt Medelhavet skildras. Samma värld träder fram i breven, som i återklang av det grekiska ordet för brev kallas epistlar. De utgör den största delen av samlingen. Avslutningsvis står Uppenbarelseboken, med sin dramatiska vision av tidens fullbordan. Tillsammans omfattar Nya testamentet tjugosju böcker. I en kristen förståelse hör Nya testamentet samman med det Gamla testamentet – den hebreiska bibel som rymmer lagen, profeterna och skrifterna och som både judar och kristna räknar som helig.

Nya testamentet är en bakgrund till det rika kulturarv som har format stora delar av världen. Här möter vi berättelserna om Jesus liv och om den kristna kyrkans födelse. Här återges dramatiska skildringar av hur Gud griper in i historien för att rädda människan. Ur ett kristet perspektiv löper genom hela Bibeln – Gamla och Nya testamentet tillsammans – en sammanhängande berättelse om hur Gud skapar och räddar, genom historien och i varje ny dag. Det är en berättelse som tecknar såväl hela mänsklighetens öde som den enskilda människans liv.

I dessa texter har människor funnit livsmod, kraft och tröst genom årtusenden. Det är därför de återspeglas på otaliga sätt i musik, bildkonst, litteratur och i vardagliga talesätt.

Nya testamentets berättelser om Jesus låter oss möta honom ur skilda perspektiv och med varierande tilltal. Texterna bär spår av de litterära former som var levande i den tid då de nedtecknades. De är skrivna av människor, i konkreta sammanhang och för bestämda mottagare. Samtidigt känner kristna igen dem som Guds ord: de vittnar om vem Gud är och hur Gud handlar i historien och i människors liv. I läsningen kan dessa perspektiv förenas – i bönens lyssnande efter Guds röst och i en uppmärksamhet på texternas mänskliga tillkomst, deras tid och deras sammanhang. Så blir de också delar av våra liv.

Svenska kyrkan

Hur kan vi skilja mellan vad som är viktigt och mindre viktigt i Bibeln? Vad kännetecknar en god respektive bristfällig tolkning? Reformatorn Martin Luther talade om Jesus som Skriftens kärna och stjärna. Med det ville han säga att Bibeln ska läsas med Jesus budskap och gärning i centrum. En bra tolkning är den som genom texterna förmår synliggöra Guds kärlek, befrielse och upprättelse. Samtidigt rymmer Bibeln avsnitt som är svåra att förstå och ta till sig. Ibland är de anstötliga. I mötet med sådana texter kan det vara särskilt värdefullt att samtala och att ta del av andras tolkningar, gärna med människor i församlingen. I vissa fall förblir textens mening dunkel. Då får vi, med Luthers ord, lyfta på hatten och gå vidare.

När Bibeln används görs alltid urval och tolkningar. Frågan är därför inte om vi tolkar, utan hur. Tolkningen äger rum i olika sammanhang: i gudstjänsten, i den enskilda läsningen och när Bibeln inspirerar till nya uttryck och verk. Martin Luther gav ny kraft åt övertygelsen att alla människor, unga som gamla, skulle kunna läsa. Ett av skälen var att man själv skulle kunna bilda sig en uppfattning om vad som står i texterna och inte bara ta emot tolkningar förmedlade av andra.

För förståelsen är det en hjälp att känna till de historiska sammanhang i vilka texterna kom till och vad de betydde där och då. Men kunskap om ursprunget är inte tillräcklig. Vi behöver också uppmärksamma hur Bibelns texter har tagits emot, tolkats och använts genom den kristna historien. I det växelspel som då uppstår öppnas nya möjligheter att förstå vad Bibeln kan säga i dag. I kyrkans tradition finns tolkningsnycklar som hjälper oss att urskilja mönster, fördjupa förståelsen och pröva vad som är centralt och vad som är mindre viktigt.

En översättning är alltid en tolkning. Den formas av språkliga överväganden och av olika ideal i fråga om stil och innehåll. I den här översättningen har Bibelsällskapets mål varit att på vetenskaplig grund och med litterär känsla återge Nya testamentets texter på ett korrekt och rättvisande sätt, så att de kan användas brett i olika kyrkliga sammanhang.

Det är både min förhoppning och övertygelse att denna översättning ska ge en ny generation läsare möjlighet att upptäcka Nya testamentets djup av vishet, brottas med dess svårigheter, utmanas av det Jesusmönster som framträder, och att dess vittnesbörd ska få bli till en levande erfarenhet i deras liv.

Uppsala, Första söndagen i Advent 2026

Ärkebiskop Martin Modéus